

(Kort bemærkning).

Bakholt (S):

Jeg skal gøre det meget kort og kun sige til hr. Glistrup, at de teorier, hr. Glistrup står for, er jo født i det forrige århundrede. Det er gammelliberalistiske synspunkter og teorier, som ikke har nogen grobund og ikke giver genklang i det danske samfund i dag. Det er en meget, meget lille gruppe, der stadig tror på dem. De er så oldnordiske, så forældede og så gamle, at de ikke kan bruges i et moderne samfund i dag. Derfor taler hr. Glistrup kun for en meget, meget lille skare, når han taler om disse gammelliberalistiske ideer, som hr. Glistrup rent faktisk giver udtryk for.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Da Louis Pio og hans følgesvende grundlagde Socialdemokratiet, baseret på en ægte og sund social forargelse, var det også kun en lille kreds, de talte fra. Men det var ud fra det, at det store, mægtige Danmarksgavnede Socialdemokrati blev født og udviklede sig. Forholdet er jo det, at hr. Bakholt, hvis han havde fulgt debatten tidligere på dagen, lige præcis falder i den fælde, at hvis noget er gammelt, er det dårligt. Problemet er, hvad kan tilpasses til nutidens og fremtidens problemer med deres særegenhed, hvilken medicin er den rigtige medicin at give? Fordi hr. Adam Smith måske engang i 1760'erne og 1770'erne har fundet frem til den medicin, der også er den rigtige medicin for det helt, helt anderledes samfund, som vi nu oplever, skal vi da ikke være kede af at indtage hans hoffmannsdråber eller hoffmeyerdråber, eller hvad det nu var, han lavede, bare fordi de er blevet et par hundrede år gamle, hvis de kan give et trygt og bedre Danmark at leve i, et Danmark med lykkeligere mennesker, som virkelig føler, at de har noget ud af at leve her på Jorden, som virkelig selv kæmper med deres udfordringer og selv søger at løse deres egne problemer. Hvis det kan være virkningen her et par hundrede år godt og vel efter Adam Smiths død, skal vi da kun glæde os over, at Adam Smiths knogler endnu har en sådan styrke i sig, at de kan glæde os. Vi skal se på Danmarks problemer og ikke på, om løsningsmodellerne er ældre eller yngre, og vi skal se på, hvordan danskerne får det bedste og det tryggeste liv i de

kommende år. Det er det, denne debat skulle dreje sig om, og det er dér, hvor Fremskridtspartiet som sædvanlig viser vejen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.05

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 26:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til revision af arbejdsmiljøloven.
Af Tommy Dinesen (SF) m.fl.
(Fremsat 22/11 88).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Arbejds miljøforhold er vigtige, og derfor er det også vigtigt, at vi en gang imellem diskuterer arbejdsmiljøforhold i Folketinget. Det er et vigtigt område inden for arbejdsmarkedspolitikken. Det indleder jeg med at sige, fordi jeg synes, det er nødvendigt at understrege, at det ikke er på grund af emnets alvorlighed, at jeg finder, at det forslag, som vi skal behandle, er unødvendigt. Det er unødvendigt i virkeligheden, fordi det ikke indeholder noget nyt i forhold til den gældende politik på området.

[Arbejdsministeren]

Når man skal afvise et forslag så direkte, er der ofte en tendens til, at så bliver der lagt forkerter motiver i det, og det må der altså ikke blive, for arbejdsmiljøforhold er som sagt vigtige.

For så vidt angår de enkelte detaljer i forslaget vil jeg godt sige, at det er jo netop, fordi arbejdsmiljøloven er en rammelov, at det beslutningsforslag, der er fremsat her, er overflødigt. Vi har en udmærket rammelov, som vi får udmøntet i en lang række konkrete beslutninger med vejledende retningslinjer, med konkrete afgørelser osv., hvor vi løser arbejdsmiljøproblemerne i et snævert samarbejde med de berørte parter dels på arbejdsmarkedet og dels på den enkelte virksomhed.

Vi har nogle rammebestemmelser, der giver os mulighed for en løbende tilpasning af reguleringen i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling i samfundet, herunder en ændret opfattelse af sundhedsbegrebet på arbejdsmiljøområdet, hvis der er nye vurderinger, og hvis der er nye risikomomenter osv. Vi har altså hele tiden mulighed for med den eksisterende rammelov at tilpasse os til den faktiske udvikling. Det vil være ganske synd i virkeligheden at ændre på dette udmærkede princip.

Vi vil fra regeringens side afvise forslaget, fordi det er unødvendigt.

Men jeg vil benytte denne lejlighed til at bebude, at jeg regner med, at jeg i løbet af ganske kort tid kan oversende en handlingsplan om sikring mod farlige stoffer i arbejdsmiljøet til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg. Såfremt denne handlingsplan giver anledning til politiske drøftelser, hvorunder vi kan diskutere prioriteter osv., kan de tages i Arbejdsmarkedsudvalget. Jeg står selvsagt også gerne til rådighed ved samråd og lign., såfremt vi i udvalget har brug for en diskussion om prioriteter.

Jeg mener altså, at vi har et godt og velfungerende system. Jeg mener også, at vi har mulighed for at få den politiske prioritering ind. Derfor synes jeg, at det foreliggende beslutningsforslag er unødvendigt.

Taanquist (S):

Jeg synes nu ikke, det kunne gøre nogen skade at få et udvalg, der kunne kulegrave arbejdsmiljøloven. Selv om det er en rammelov, som arbejdsministeren siger, synes jeg egentlig, det er et dårligt argument, for man kunne måske tænke sig et udvalg, der skulle beskæftige sig

med, om der også fortsat skulle være en rammelov, hvad jeg da i øvrigt mener der bør være. Jeg synes altså, at der kan være al mulig grund til at nedsætte et udvalg, og det vil vi støtte hele vejen igennem.

Vi synes måske, at SF i forslaget lidt nøjere kunne have beskrevet sammensætningen af og kommissoriet for udvalget – det er faktisk en stor mangel ved beslutningsforslaget – og også måske lidt nærmere have beskrevet, hvad det skulle beskæftige sig med, men det kan vi få frem under udvalgsarbejdet.

I øvrigt må vi tage det forbehold, at vi skal være helt sikre på, at de parter, som jeg går ud fra at SF vil have til at sidde i udvalget, i det hele taget er interesseret i at medvirke i et sådant arbejde. Det har jeg da behov for at få sagt, at der er en part, jeg særlig er interesseret i skal have et ønske om at deltage i et sådant arbejde. Ellers kan vi støtte det.

Pia Christmas-Møller (KF):

I Det Konservative Folkeparti synes vi ikke, at det er Folketingets fremmeste opgave at nedsætte udvalg, endda et udvalg, hvis opgave er temmelig upræcist formuleret, sådan som det også fremgik af den forrige talers indlæg.

Vi er i Det Konservative Folkeparti tilfredse med, at arbejdsmiljøloven er udformet som en rammelov. Vi lægger vægt på, at vi her har et værktøj, som kan bruges til at sikre en løbende tilpasning af de konkrete regler til den tekniske og sociale udvikling, som jo hele tiden ændres.

Vi lægger også stor vægt på lovens bærende idé om, at arbejdsmiljøproblemerne bedst løses gennem samarbejde, samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter og samarbejde på den enkelte virksomhed. Ved arbejdsmarkedets parters aktive deltagelse – også i udformningen af detailbestemmelserne – opnås gode resultater, som virker i praksis, bl.a. fordi parterne derved føler et større ansvar for at leve op til reglerne . . . (*Tiltråb fra tilhørerpladserne*).

Formanden:

Vær venlig at forholde Dem i ro! Vær venlig at forholde Dem i ro! Vær venlig at forlade tilhørerpladserne!

Pia Christmas-Møller (KF):

Som arbejdsministeren netop har redegjort for det, har vi allerede i dag en meget rummelig

[Pia Christmas-Møller]

lovgivningsramme, som lever op til de behov, vi har. Der er altså ikke et reelt behov for en større revision af arbejdsmiljøloven på nuværende tidspunkt, og vi kan altså på den baggrund ikke give tilslutning til forslaget. Vi ønsker ikke udvalg for udvalgenes egen skyld.

Else Winther Andersen (V):

Venstre har ikke noget imod at diskutere arbejdsmarkedets miljøforhold, da det er af stor vigtighed, at arbejdspolitikken fungerer.

Imidlertid er der her et forslag, som der ikke er noget nyt i, hvad angår den gældende lovgivning inden for området. Den nuværende arbejdsmiljølov er en rammelov og giver rige muligheder for en løbende tilpasning i forhold til den udvikling, der sker i samfundet, af teknisk og social art. Der sker også hele tiden en ændring i opfattelsen af begrebet sundhed inden for arbejdsmiljøområdet, for med de hurtige ændringer, vi ser i produktionsformerne inden for vores erhvervsliv, vil der til stadighed være fokus på arbejdsmiljøproblemerne. Det er vigtigt, at lovens rammer er så vide, som de er.

Hvad angår afbureaukratiseringen af det opsegende arbejde på virksomhederne for at forbedre arbejdsmiljøet for de ansatte, vil jeg henviser til den redegørelse, som statsministeren har meddelt han påtænker at give Folketinget vedrørende regeringens afbureaukratiseringsinitiativer. Hvad angår spørgsmålet om det indre marked, har Folketinget flere gange behandlet dette emne, og det er af debatten fremgået, at de fleste EF-direktiver i dag behandles efter Romtraktatens artikel 100 A og 118 A, som bevirker, at der i EF-direktiverne tages vidt hensyn til arbejdsmiljøgarantierne.

Det er rigtigt, at vi har tilsluttet os WHO's program om »Sundhed for alle år 2000«, og det har bevirket, at Arbejdstilsynet i samarbejde med arbejdsmarkedets parter har koncentreret sig om at ændre på de forhold i vores arbejdsliv, der gør, at de ansatte pådrager sig en eller måske flere arbejdsbetingede sygdomme. Det kan f.eks. nævnes, at det i 1987-88 har drejet sig om problemer ved at løfte tunge ting for at forhindre deraf følgende rygskeer. I 1988-89 er man gået i gang med at sætte fokus på ensformige arbejdsprocesser. Det er i den sammenhæng vigtigt, at selve det oplysende element har en fremtrædende plads i kampagnen, så både arbejdsgivere og arbejdstagere er opmærksomme på at forebygge arbejdsskaderne.

Derfor finder Venstre ikke, at der er behov for at nedsætte det foreslåede udvalg til revision af arbejdsmiljøloven, og Venstre vil på den baggrund afvise forslaget.

Glistrup (FP):

Loven om arbejderbeskyttelse eller, som den på det gyselige nudanske kaudervælske hedder, arbejdsmiljøloven er efter Fremskridtspartiets opfattelse først og fremmest en del af sundhedspolitikken. I sundhedspolitikken er fremskridtsgrundsætning nr. 1, at det er langt bedre at forebygge end at lindre ved at helbrede, når skaden er sket. Derfor er vi særdeles interesseret i, at man har en arbejderbeskyttelseslovgivning, der ikke så meget indeholder smukke programudsagn eller andre ting, men som effektivt hindrer, at folk bliver syge, bliver skadede, bliver handicappede, på ganske samme måde som vi opfatter næringspolitikken som en del af sundhedspolitikken. Vi er på arbejderbeskyttelsesområdet hamrende ligeglade med, hvad arbejdsmarkedets organisationer og andre sådanne karle mener og siger. Vi er i næringspolitikken hamrende ligeglade med, hvad Forbrugerrådet og sådan nogle samfundsskadelige organisationer siger og mener. Vi mener, at dette skal ske i sundhedens tjeneste.

Den arbejderbeskyttelseslov, vi har, er efterhånden ved at blive 13 år gammel, og der er unægtelig sket meget i de forløbne 13 år med arbejdsforholdene. Derfor er vi helt enige med SF i, at det er rigtigt, at loven skal revideres, men vi er ikke enige med SF i, at arbejdet skal sættes i gang nu. Der foregår i disse år ikke blot en rivende teknologisk udvikling, der vil kunne få en udvalgsbetænkning, som måtte komme inden for kort tid, til at være aldeles forældet, men der foregår på den juridiske side inden for opbygningen af EF's frie indre marked så mange ting, der nu kommer ud, at det ikke kan nytte noget, at vi laver udvalgsarbejde, mens vi er midt i vadestedet. Nu skal vi i arbejderbeskyttelseslovgivningen passe på at gøre vores spinkle indflydelse gældende i EF, så det kommer til at gå bedst muligt. Hvis så SF skulle være i Folketinget i 1995 og skulle finde på at gennemføre dette forslag, så synes vi i EF antagelig til den tid fra den store fremskridtsgruppes side, at vi vil skaffe SF flertal for det ved at stemme ja, bortset fra at vi ved et ændringsforslag vil fjerne denne ideologiske skamlet, der

[Glistrup]

er i forslaget i form af forslagets punkt 4. Når man skal lave et sådant udvalgsarbejde, skal man gå nøgternt og sagligt til arbejdet, ud fra hvad der tjener sundheden, og ikke tage hensyn til, hvad en sådan pøbelorganisation som De Forenede Nationer og deres underafdelinger, WHO og sådanne foretagender, siger. Det er så himlende ligegyldigt, hvad WHO mener. Det afgørende er, hvad der tilpasses på danske arbejdspladser, og der er bestemt ikke nogen grund til at tro, at noget som FN er egnet til at gavne den danske arbejder. Vi skal ud fra danske overvejelser finde frem til, hvad vi mener er den rigtige danske løsning. Det skal vi så se på, når vi kommer ind i 1990'erne, og finde ud af at lave en arbejderbeskyttelseslov, som bevirker, at folk ikke i for vidt omfang kommer til skade. Et hovedprincip fra Fremskridtspartiets side vil være at sætte ind på de væsentlige ting og neddrøse alle ligegyldige småting som liv, ære og velfærd, og hvad fagforeninger ellers siger, eller synspunkter om, at man skal have længere frokostpauser, for at man kan være mere udhvilet, når man har fået tre bajere, end når man kun har fået én bajer, til at gøre arbejdet under sikre forhold efter frokost, eller lignende ting.

De væsentlige ting er, at man får sikkerheds-hjelme på hovedet på arbejdspladserne, så man ikke får tingene ned i hovedet på sig, at man på kemiske industrier virkelig får gjort tingene på en måde, så de kemiske industrier kan fungere menneskevenligt, og ikke som det desværre er tilfældet i øjeblikket, hvor de kemiske industrier er et af de farligste steder at arbejde, hvis man ikke har tilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger. Dertil kommer massesygdommene, dårlige rygge for kontorpersonale osv. Det er den slags enkle, centrale hovedting, vi vil have frem, frem for at få en arbejderbeskyttelseslovgivning, der, om man så må sige, rører det hele rundt i et gråmeleret sødgrødsanliggende, som desværre præger den dårlige arbejdsmiljølov, der blev vedtaget i 1975.

Formanden:

Jeg plejer sjældent at påtale hr. Glistrups bemærkninger, fordi vi er bekendt med hans blomstrende sprog. Jeg finder alligevel anledning til at påtale ordet »pøbelorganisation« om De Forenede Nationer, også af den grund, at De Forenede Nationer ikke har nogen mulighed for at forsvare sig her fra talerstolen.

Jørgen Estrup (RV):

Der sker så meget på arbejdsmiljøområdet, at det er nyttigt, at vi med mellemrum får spørgsmålet op her i salen. Jeg synes også, at der er grund til indledningsvis at understrege, at det i sidste ende må være Folketingets opgave og ansvar at sikre, at den nødvendige udvikling sker. Derfor skal SF heller ikke høre et ondt ord i anledning af dette forslag, uanset at vi fra radikal side ikke kan støtte det.

Jeg synes, det spørgsmål, man først og fremmest må stille sig selv, er, om et sådant udvalg vil være bedre til at løse nogle af de opgaver, vi står over for, end den procedure, vi har i øjeblikket: en rammelov og et aktivt arbejde med involvering af organisationerne og i ministeriet.

Jeg har ikke nogen som helst grund til at antage, at det ville være bedre at lægge tingene over i et udvalg og at begynde en kulegravning af lovgivningen nu. Tværtimod synes jeg, at både bemærkningerne til beslutningsforslaget og arbejdsministerens oplysninger i dag har understreget, hvor meget der faktisk sker på dette område, og det synes jeg er yderst tilfredsstillende. Jeg ville være mere nervøs for, hvis man startede et udvalgsarbejde nu, at der ville være mange ting, der gik i stå. Det ville der selvfølgelig specielt være, hvis man ikke i højere grad har gjort sig kommissoriet for udvalget klart og lavet en præcis arbejdsplan. Derfor tror jeg, at vi skal fortsætte ad den vej, vi har fulgt hidtil.

Lis Noer Holmberg (CD):

Selv om CD er lige så optaget af arbejdsmiljøproblemer som alle andre, mener vi, ikke mindst på baggrund af ministerens indlæg, at en nedsættelse af et særligt udvalg til at revidere lovgivningen må siges at være overflødig.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg vil starte med nogle generelle bemærkninger til det, der er blevet sagt.

Med hensyn til, om man skal nedsætte et udvalg nu eller ej, er der nogle, der mener, man ikke skal. I SF mener vi, at vi skal. Det mener vi på baggrund af de mange ting, der sker på arbejdsmiljøområdet. Jeg synes også, at man burde give mulighed for nytænkning, måske for at ændre struktur og rutiner inden for arbejdsmiljøområdet. Det gør jeg bl.a., fordi når man er ude omkring i landet og diskuterer disse ting, som der er stor interesse for – det vil jeg da give

[Tommy Dinesen]

ministeren ret i, også de andre ordførere, der var inde på det – altså hvad Arbejdstilsynets fremtid er, bliver der ofte sat spørgsmålstejn ved det. Skal det være en institution, der står for uddannelse på arbejdspladserne i stedet for at varetage den tilsynsopgave, det har i dag? Hvad med Bedriftssundhedstjenestens fremtid? Skal den slås sammen med Arbejdstilsynet, eller skal den fortsætte, som den gør? Hvad med de arbejdsmedicinske klinikker? Hvad med den selvforvaltning, der nu bliver talt om, og som ministeren selv har gjort sig til talsmand for i nogle tilfælde?

Ministeren har bl.a. gjort sig til talsmand for, at man vil udlægge Arbejdstilsynets opgaver til amtskommunerne. Det er nogle af de tanker, ministeren har fremsat, og det kræver lovgivningsarbejde. Vi synes i SF, at det ville være på sin plads, at alle de ting, der sker, ligesom blev koordineret.

En anden ting er selvforvaltningen. Præmiegraduering bliver der også talt om, dvs. at de virksomheder, der har de mest belastede brancher, skulle betale mere i forsikringspræmier. Engang var hr. Taanquist og jeg ude til et møde i en metalafdeling, hvor man fortalte, at præmiegradueringen havde betydet – det var på en boreplatform – at hvis der ikke var nogen, der fik arbejdsskader, ville de få en stereoradio alle sammen. Det var der én, der ødelagde ved at komme til skade.

Hvis det er selvforvaltning, er vi selvfølgelig imod selvforvaltning.

Men der er andre steder, f.eks. på Novo i Kalundborg, hvor man har lavet sin egen form for arbejdstilsyn og bedriftssundhedstjeneste, og det har tilsyneladende hjulpet. Det samme gør sig gældende hos Statoil, hvor man har en lave-ulykkesfrekvens end alle andre steder. Her kunne man måske lære noget, også lovgivningsmæssigt. Det er sådanne spørgsmål, vi gerne vil diskutere, f.eks. om tillidsmanden og sikkerhedsrepræsentanten skal være den samme. Det ville måske være hensigtsmæssigt, hvis en tillidsmand ikke bare skulle forhandle løn, men også være med til at forhandle sundhed på arbejdspladsen, ligesom man kunne ønske, at de ansatte også satsede på et bedre arbejdsmiljø, når de tog et job på en virksomhed.

Der er således mange spørgsmål, også flere end dem, der er omtalt i det foreliggende beslutningsforslag fra SF.

Arbejdsministeren sagde nogle pæne ord om arbejdsmiljøet og dets vigtighed, og det er noget, vi ganske givet er enige i. Men et af de problemer, som jeg ved bliver vanskeligere i fremtiden, er det psykiske arbejdsmiljø. Der er dem, der mener, at det er forholdsvis nemt at løse ved at give folk større indflydelse i deres dagligdag på arbejdspladsen, men det psykiske arbejdsmiljø er fantastisk svært at måle; det er jo ikke som en almindelig arbejdsulykke.

Derfor mener vi, der ligger mange uløste problemer her. Vi kan se det i form af sager med vold mod socialrådgivere og i sager, hvor lokomotivførere får psykiske problemer, f.eks. hvis der sker noget med deres tog, eller hvis nogen smider sig ud foran det.

Vi hilser da med tilfredshed, at der kommer en handlingsplan fra arbejdsministeren, men vi er ikke enige i, at en rammelov er nok. Vi havde gerne set nogle nye tanker, nogle nye måder at gøre det på. Måske var det også endt med, at arbejdsmiljøloven kunne fortsætte, som den er i dag; det havde jeg personlig været meget åben over for.

Hr. Taanquist spurgte, hvorfor der ikke er skrevet noget om sammensætningen af udvalget. Det er, fordi vi fra SF's side gerne ville lade det stå åbent. Vi regnede med, at man, hvis der var enighed om, at der skulle nedsættes et udvalg, også ville kunne finde ud af sammensætningen, og vi var bange for, at man ville være begyndt at diskutere et eventuelt forslag til sammensætningen fra os: altså om der skulle være flere repræsentanter for arbejdsmarkedet, flere fra Dansk Arbejdsgiverforening osv.

Fru Pia Christmas-Møller mener ikke, man skal lave et udvalg for udvalgets egen skyld. Nej, det mener vi heller ikke. Men som jeg forhåbentlig har givet udtryk for det, mener vi også, der var en grund til at lave dette udvalg. Jeg føler også, at mange af dem, der arbejder med disse spørgsmål, ærlig talt har en boblende fantasi på mange områder og gerne vil prøve noget nyt, men føler, at de ikke rigtig kan komme til det.

Hr. Glistrup sagde noget om, at WHO var en pøbelorganisation. Det er jeg heller ikke enig i. Jeg mener, WHO har lavet et fantastisk stort stykke arbejde bl.a. på dette område med den bog, som Dansk Sygeplejeråd har fået oversat til dansk, og som hedder »Sundhed for alle år 2000«. Jeg synes, det er et virkelig godt instru-

[Tommy Dinesen]

ment, man her har fået, og det er i hvert fald noget, som man i diskussioner om sundheden her i Folketinget meget tit henviser til. Jeg synes også, de opstillede mål er realistiske, altså at en 15 pct.s nedsættelse af hjerte-kar-sygdomme og kræftsygdomme inden år 1995 er nogle mål, man godt kan arbejde hen imod.

Men jeg kan forstå på hr. Jørgen Estrup, der sagde noget pænt, men heller ikke mente, der var behov for udvalget, og efter hr. Glistrups ord, at der er et fremtidigt flertal for, at vi nedsætter udvalget år 1995, og det må vi så leve med. Jeg kan i hvert fald garantere for, at SF stadig væk er i Folketinget til den tid.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

For at der ikke skal være nogen misforståelse eller mislyd imellem hr. Tommy Dinesen og Fremskridtspartiet, vil jeg gerne pointere, at vi ikke har fordret, at man skulle lave nogen auto-dafé eller noget lignende på WHO's bog, »Sundhed for alle år 2000«, men den skal bare ikke have nogen fortrinsstilling i udvalgsarbejdet, som SF vil give den.

Når man nedsætter et sagkyndigt udvalg, skal det selvfølgelig bruge alle hjælpemidler, hvad enten det er Fremskridtspartiets sundhedspolitiske program, eller det er noget, WHO eller andre har skrevet. Enhver i udvalget skal selvfølgelig kunne bruge alt materiale og suge alle de argumenter og oplysninger, der kan findes fra den enkelte bog, til sig – derunder også fra den bog, SF specielt nævner i sit beslutningsforslag. Men det skal ikke være sådan, at udvalget har et direktiv om, at man værsgo har at vælge en eller anden bestemt bibel, hvad enten det er Karl Marx' »Das Kapital«, eller det er Adam Smiths »Wealth of Nations« eller noget andet til at løse sine problemer med; det enkelte udvalgsmedlem skal tage saglig stilling. Det var det, jeg havde imod SF's forslag til punkt 4.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-
tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 2:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for danske styrkers uddannelse i brugen af atomvåben.

Af Jens Thoft (SF) m.fl.
(Fremsat 11/10 88).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg vil gerne begynde mit indlæg med et citat:

»... det danske forsvar er i overensstemmelse med den af NATO-medlemslandene godkendte strategi, og det er opbygget med henblik på at kunne imødegå ethvert angreb, herunder naturligvis også angreb med atomvåben. Det er derfor helt naturligt, at der som led i forsvarets uddannelsesvirksomhed og under NATO-øvelserne indgår en tænkt anvendelse af atomvåben«.

Således beskrev den tidligere statsminister dansk politik på dette område her i Tinget den 12. december 1979, og citatet findes i Folketingsstidende 1979-80, 2. saml., sp. 2148.

Efter regeringens opfattelse har forholdene ikke ændret sig afgørende i den mellemliggende periode. Jeg kan derfor helt tilslutte mig den grundholdning, der blev udtrykt i citatet tilbage i 1979, og som i mange år har været en fast bestanddel af dansk forsvarspolitik.

Vort medlemskab af NATO indebærer, at der i et vist omfang inden for forsvarets uddannelses- og øvelsesvirksomhed må indgå en forudsætning om, at der under krig kan blive anvendt atomvåben. Denne øvelsesvirksomhed må naturligvis finde sted inden for rammerne af Danmarks sikkerheds- og forsvarspolitik, herunder med respekt for de begrænsninger, der gives af vor særlige atomvåbenpolitik.